

Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Zvláštní škola, Ostrava-Mariánské Hory, Karasova 6

Karasova 6, 709 00 Ostrava-Mariánské Hory

Identifikátor školy: 600 171 612

Termín konání inspekce: 25. – 28. leden 2005

Čj.:	n6-1066/05-11091
Signatura:	on6ny520

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zvláštní škola, Ostrava-Mariánské Hory, Karasova 6 je příspěvkovou organizací. S účinností od 1. 9. 2000 změnilo MŠMT zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, pod č. j. 14 174/2000-21. Zřizovatelem školy je Moravskoslezský kraj, rada kraje vydala usnesením zastupitelstva kraje č.17/774 ze dne 11. dubna 2002 zřizovací listinu.

Škola sdružuje:

- Specializované třídy základní školy s kapacitou 80 žáků
- Zvláštní školu s kapacitou 132 žáci
- Školní družinu zvláštní školy s kapacitou 24 žáci.

Školu navštěvují žáci s mentálním postižením a žáci ze sociokulturně znevýhodněného prostředí. V 7 třídách zvláštní školy se vyučuje 71 žáků, v 6 specializovaných třídách základní školy je vyučováno 74 žáků, ve 2 přípravných třídách je 24 dětí. Výuka ve specializovaných třídách je zaměřena na eliminaci vlivu horšího sociálně kulturního zázemí žáků. Přípravné třídy jsou určeny dětem romského etnika, umožňují přístup k základnímu vzdělání, vytváří potřebné základy pro zahájení školní docházky. Dva žáci jsou vyučováni podle Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy.

Škola je modelovou školou programu *Začít spolu*.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Personální a materiálně-technické podmínky, průběh a výsledky vzdělávání ve specializovaných třídách základní školy v předmětech český jazyk a matematika a ve zvláštní škole v předmětech český jazyk, matematika, přírodověda a pracovní vyučování.

Multikulturní výchova.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Ve zvláštní škole pracuje 22 pedagogických pracovníků, 13 pracovníků má potřebnou odbornou kvalifikaci, 4 vyučující studují vysokou školu pedagogického směru. Ředitelka školy a její zástupkyně jsou odborně kvalifikovány. Vyučující bez odborné kvalifikace jsou vedeni zkušenými uvádějícími učiteli. Skladba úvazků vzhledem ke zkušenostem a odborné kvalifikaci je optimální. Funkci výchovného poradce vykonává učitelka s potřebnou kvalifikací a požadovanou délkou praxe.

Organizační struktura škol je vzhledem k typům škol účelná a funkční, *organizační řád* obsahuje základní ustanovení zajišťující chod školy

Pracovní náplně a kompetence všech pracovníků školy jsou stanoveny. Informace pracovníkům školy jsou předávány na pedagogických radách, metodou oběžníků, krátkých pracovních schůzek a osobním stykem vedoucích pracovníků s ostatními zaměstnanci. Ve škole nejsou ustanovena oficiální metodická sdružení, ani předmětové komise. Tematické plány pro jednotlivé předměty, vzdělávací a výchovné problémy žáků jsou řešeny součinností třídních učitelů s ostatními vyučujícími. V oblasti metodiky je určena učitelka pro spolupráci s ostatními speciálními školami.

Systém vedení a hodnocení pracovníků je efektivní. Hodnocení pedagogických pracovníků provádí ředitelka školy spolu s rozšířeným vedením školy. Při hodnocení vychází z kontrolní a hospitační činnosti.

Další vzdělávání pracovníků je plánováno podle potřeb a zaměření na jednotlivá zdravotní oslabení a trendy ve speciálním školství. Je zaměřeno na oblast počítačové gramotnosti a vzdělávání žáků s SPU.

Úroveň personálních podmínek pozitivně ovlivňuje vzdělávání a výchovu, umožňuje realizovat vzdělávací programy, je hodnocena jako vynikající.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Budova školy je ve staré zástavbě Mariánských Hor. V areálu školy je rozsáhlý pozemek se záhony pro pěstitelské práce a zahradou a s prostorem pro posezení. Třídy jsou prostorné, vybavení žákovským nábytkem je v rámci finančních možností inovováno. Třídy pro výuku přípravného stupně a specializované třídy jsou vybaveny novým nábytkem a PC technikou. Škola má počítačovou učebnu s vhodným programovým vybavením, cvičnou kuchyň a dílnu pro výuku pracovního vyučování. Tato dílna vznikla rekonstrukcí chodby a v současné době prostorově nevyhovuje. Pro výuku tělesné výuky je využíván areál školy a tělocvična. Všechny prostory školy jsou na vysoké estetické úrovni, výzdoba je produktem výtvarné a pracovní činnosti žáků. Žáci mají dostatek učebnic a pracovních listů. V několika třídách je televizní přijímač a videorekordér

V kabinetu přírodopisu jsou uloženy pomůcky a didaktická technika. Ostatní pomůcky a didaktickou techniku mají učitelé ve třídách. Žákovská knihovna je umístěna ve třídě, obsahuje dětskou literaturu, encyklopedie a časopisy. Fond učitelské knihovny je doplňován se zaměřením na speciálně pedagogickou literaturu, z prostorových důvodů je knihovna umístěna do dvou tříd.

Vedení školy má zpracován plán kontroly využívání materiálně technických zdrojů i jejich inovaci.

Úroveň materiálně-technických podmínek sice umožňuje realizovat vzdělávací programy, ale prostorově nevyhovující je dílna, chybí místnosti pro kabiny. Z hlediska funkčního a estetického prostředí školy pozitivně ovlivňuje vzdělávání a výchovu. Úroveň je vzhledem k výše uvedeným skutečnostem hodnocena jako dobrá.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Ve speciálních školách je vyučováno podle Vzdělávacího programu zvláštní školy, Vzdělávacího programu zvláštní školy a přípravného stupně pomocné školy a Vzdělávacího programu Obecná škola.

Pro dva žáky pomocné školy jsou vypracovány individuální výchovně vzdělávací programy, mají všechny náležitosti a jejich plnění je pravidelně kontrolováno. Ve 3. ročníku je vyučován nepovinný předmět anglický jazyk.

Povinná dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání. Kontrolní činnost vedení školy je zaměřena i na obsahové a časové plnění učebních dokumentů.

Rozvrhy hodin respektují zásady psychohygieny a jsou v souladu s učebními plány. Řád školy i řády odborných pracoven, tělocvičny a hřiště obsahují všechny předepsané náležitosti. *Organizační řád školy* upravuje strukturu a řízení, formy a metody práce školy, práva a povinnosti pracovníků. Úkoly výchovného poradenství plní učitelka, která se podílí na tvorbě a kontrole individuálních programů, spoluvytváří preventivní program. Spolupracuje

s rodiči žáků, SPC a PPP. Výchovné poradenství řeší i další vzdělávání žáků a napomáhá vyučujícím při řešení výukových a výchovných problémů.

V oblasti výchovné péče je vytvořen *minimální preventivní program*, jeho témata jsou zařazována do výuky. Škola má vypracovaný *traumatologický plán*.

Informační systém ve vztahu k žákům a rodičům je funkční. Rodiče jsou informováni na pravidelných schůzkách, formou písemných a telefonních vzkazů. Spolupráce s rodiči žáků specializovaných tříd je velmi dobrá, ostatní rodiče neprojevují o práci svých dětí větší zájem. Škola umožňuje rodičům pobyt ve třídách během výuky.

Průběh a výsledky vzdělávání v součásti zvláštní škola v předmětech pracovní vyučování

Vyučující mají zpracované časově tematické plány učiva, které obsahují všechny základní složky a funkce sledovaného předmětu. Výuka chlapců a dívek probíhala od 5. ročníku odděleně. Stanovené individuální výukové cíle odpovídaly specifickým věkovým a somatickým předpokladům žáků.

Výuka byla hospitována u učitelů, kteří splňují stanovené podmínky odborné kvalifikace. Vztah vyučujících k pracovním činnostem a jejich praktické dovednosti jsou garantem kvalitní práce. Výuka byla ve všech sledovaných hodinách věcně a odborně správná.

Vyučování probíhalo v dílně a ve třídě. Žáci byli vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a psychohygieny. Prostorové podmínky dílny jsou nedostačující, vybavení náradím a nástroji odpovídá realizovaným činnostem. Problémem je získávání potřebného pracovního materiálu.

Organizační formy vyučování odpovídaly zvoleným metodám výuky. Ve všech hodinách byli v úvodu žáci seznámeni s bezpečnostními a hygienickými zásadami. Výuka měla formu instruktáže, byl popsán a demonstrován technologický postup. Žáci měli vytvořen prostor pro práci individuálním tempem. Učitelé průběžně sledovali průběh výuky, prováděli korekční postupy a podporovali individuální pracovní aktivity žáků.

Ve vyučování využívali učitelé při motivaci mezipředmětových vztahů, vlastních praktických dovedností, ukázek konečného výrobku a neustálého průběžného pozitivního hodnocení. Motivace byla účinná a udržovala žáky v aktivitě.

Stanovená pravidla komunikace mezi učitelem a žákem i mezi žáky navzájem byla všemi zúčastněnými dodržována. Komunikace ze strany vyučujících se neomezovala jen na instrukce, žáci měli možnost vyjádřit svůj názor.

Učitelé výkony a aktivitu žáků systematicky hodnotili. Hodnocení respektovalo individuální dispozice žáků, oceňovalo snahu a vynaložené úsilí. Obsahovalo i analýzu chyb a nedostatků. Bylo objektivní a žáky akceptováno.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech pracovní vyučování jsou hodnoceny jako vynikající.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce, matematice, přírodovědě ve zvláštní škole

Všichni učitelé mají zpracován časově tematický plán učiva, ten je odvozen z učebních osnov schváleného vzdělávacího programu. Vyučovací cíle jsou stanoveny vhodně a přiměřeně, ve sledovaných hodinách byly splněny.

Jen v jedné z hospitovaných hodin vyučovala vyučující, která nemá odbornou kvalifikaci. Věcná a odborná správnost, ani použité metody a formy výuky tím nebyly negativně ovlivněny.

Prostorové uspořádání tříd a využití učebních pomůcek podporovalo plnění tematických plánů. Učitelé dostatečně využívali názorné pomůcky, pracovní listy, obrazový materiál,

přírodniny, karty, číselnou osu a učebnice. Nejvíce využívanými didaktickými pomůckami byly v gramatické složce českého jazyka tabelární pomůcky a pracovní listy. V literární výchově pak nástěnné tabule, dětská literatura a čítanky.

Hospitované vyučovací hodiny měly pestrou strukturu, vhodně byly začleněny i prvky relaxace. Použité metody vedly žáky k aktivní činnosti, respektovaly individuální pracovní tempo žáků a využívaly jejich zkušenosti z praktického života. Ve sledovaných hodinách se prolínaly různé organizační formy činnosti (frontální, skupinová a individuální) a byl využíván individuální přístup k žákům. Použité metody byly účelně voleny, členění vyučovacích hodin respektovalo zásady psychohygieny.

Motivace byla založena na pozitivním vztah učitelů k žákům. Žáci byli v hodinách aktivní, většina z nich se snažila dosáhnout dobrých výsledků. K motivaci využívali učitelé i pozitivní hodnocení práce žáků.

Stanovená pravidla vzájemné komunikace jsou dodržována. V hodinách převládala příznivá pracovní atmosféra podporující osobnostní rozvoj žáků. V žádné ze sledovaných vyučovacích hodin nebyly zaznamenány výraznější kázeňské přestupky.

Učitelé průběžně sledovali a hodnotili práci žáků, využívali ústní hodnocení a klasifikaci. Hodnocení bylo, objektivní, spravedlivé a zdůvodněné. Převládalo pozitivní hodnocení.

Průběh a výsledky vzdělávání v matematice, českém jazyce a přírodovědě ve zvláštní škole jsou hodnoceny jako vynikající.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce a matematice ve specializovaných třídách

Vyučovací hodiny byly promyšleně připraveny, učitelé mají vypracovány časově tematické plány. Rozsah probíraného učiva navazoval na předcházející témata, přiměřené byl přizpůsoben aktuální skladbě žáků. Žáci byli na začátku hodin seznámeni s jejich obsahem, byl formulován cíl hodin. Výuka ve specializovaných třídách je ve složce výchovné zaměřena na adaptaci, socializaci a vytváření pracovních návyků. Složka vzdělávací preferuje zvládnutí trivia, především českého jazyka (u většiny žáků jde o bilingvitu) a eliminaci negativních vlivů plynoucích z méně vhodných sociálně kulturních podmínek žáků.

Vyučující kromě jedné mají požadovanou odbornou kvalifikaci. Výuka ve všech navštívených hodinách byla vedena věcně a odborně správně.

Byly využívány didaktické pomůcky, v českém jazyce tabelární pomůcky, učebnice a pracovní listy. V matematice žáci pracovali s počítadly, s kartami s čísly, pracovními listy a učebnicemi.

Výuka navštívených hodin byla účelně řízena, vyučovací čas byl vhodně využit. Stavba hodin byla založená na skupinové a individualizované výuce, žáci měli možnost pracovat individuálním tempem byla jim poskytována potřebná pomoc. Tempo výuky, změny činností a relaxační chvílky byly přizpůsobeny psychickým a somatickým zvláštnostem žáků.

Žáci byli vhodně motivováni, při motivaci bylo využíváno mezipředmětových vztahů, zkušeností žáků, zařazování herních prvků a soutěží. Žáci byli neustále průběžně převážně pozitivně hodnoceni.

Ve všech třídách byla oboustranně akceptována stanovená pravidla vzájemné komunikace. V průběhu vyučování byl žákům dán dostatečný prostor pro vyjadřování vlastního názoru a byli vedeni k sebeúctě a k toleranci.

Jednotlivé činnosti žáků a jejich snaha byly učiteli bezprostředně vyhodnocovány s ohledem na respektování individuálních dispozic žáků. Zkušební a opakovací otázky byly zaměřeny na pochopení širších souvislostí

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce a matematice jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Výsledky vzdělávání zjišťovalo vedení školy v rámci hospitační činnosti, při přípravě jednání pedagogické rady školy, formou prověrek a testů. Opatření byla projednána při hodnocení hospitační činnosti a na pedagogických radách.

Celkově je průběh vzdělávání a výchovy hodnocen jako vynikající.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Součástí inspekční činnosti byla tematicky zaměřená inspekce „Multikulturní výchova“. Zjištění z této tematicky zaměřené inspekce, která probíhá i v jiných školách, budou souhrnně zveřejněna ve výroční zprávě ČŠI o školním roce 2004/2005.

Indikátorem kvality vzdělávání je také velký počet zájmových kroužků, dosažené výsledky a zájem žáků o tuto činnost. Ve škole je každoročně výstavka prací žáků zvláštních škol. Jsou pořádány pěvecké a recitační soutěže. Mimoškolní zájmová činnost pozitivně ovlivňuje postoje žáků a jejich chování a je vhodnou prevencí v oblasti minimalizace nevhodných projevů.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí MŠMT ČR č. j. 14 174/2000-21 ze dne 12. března 2000, byla provedena změna zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. září 2000
2. Zřizovací listina vydaná Moravskoslezským krajem usnesením zastupitelstva kraje č. 17/774 ze dne 11 dubna 2002, číslo jednací ZL/068/2001
3. Vzdělávací program zvláštní školy, schválený MŠMT ČR pod č. j. 22 980/97
4. Vzdělávací program zvláštní školy a přípravného stupně pomocné školy, schválený MŠMT ČR pod č. j. 24 035/97-22
4. Vzdělávací program Obecná škola, schválený MŠMT ČR pod č. j. 12 035/97-20
5. Třídní knihy hospitovaných tříd školy ve školním roce 2004/2005, ke dni inspekce
6. Třídní výkazy hospitovaných tříd školy ve školním roce 2004/2005, ke dni inspekce
7. Katalogové listy všech žáků hospitovaných tříd ve školním roce 2004/2005
8. Individuální vzdělávací programy žáků ve školním roce 2004/2005, ke dni inspekce
9. Ověřené kopie dokladů o dosaženém vzdělání všech pedagogických pracovníků
10. *Organizace školy ve školním roce 2004/2005, bez č. j., ze dne 1. 9. 2004*
11. *Řád školy řád, bez č. j., ze dne 1. 9. 2004*
12. Rozvrhy hodin všech hospitovaných tříd ve školním roce 2004/2005, ke dni inspekce
13. Minimální preventivní program, bez č. j., ze dne 1. 9. 2004.

ZÁVĚR

Realizace výchovně vzdělávacích programů je zajištěna kvalitní úrovní pedagogů, vysokým počtem vyučujících s odbornou kvalifikací. Dlouhodobá praxe, pedagogické zkušenosti a řídicí schopnosti ředitelky školy garantují kvalitu vzdělávání.

Vybavenost tříd pomůckami, didaktickou technikou a fondem učebnic umožňuje realizovat vzdělávací programy. Nedostatkem jsou prostory pro výuku dílenských prací i nedostatek místností pro didaktickou techniku.

Vzdělávání je realizováno podle vzdělávacích programů, pro žáky pomocné školy jsou vypracovány individuální výchovně vzdělávací programy. Výuka ve specializovaných třídách je zaměřena na adaptaci žáků a eliminaci negativních vlivů plynoucích z horšího sociálně kulturního zázemí žáků. Používané formy a metody výuky, úroveň motivace, pozitivní hodnocení a vztah vyučujících k žákům zajišťuje dosahovanou kvalitní úroveň vzdělávání.

Plánovitá personální práce vedení školy, pozitivní klima školy a angažovanost pedagogů se projevuje i ve výsledcích vzdělávání.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobry (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Zbyněk Knop	PaedDr. Z. Knop
Člen týmu	Mgr. Lenka Vojtovičová	Mgr. L. Vojtovičová
Člen týmu	Mgr. Kazimír Worek	Mgr. K. Worek

V Ostravě dne 15. února 2005

Razítko

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Datum: 23. února 2005

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Šárka Bernsteinová

Mgr. Š. Bernsteinová

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školského zákona) může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Moravskoslezský inspektorát-oblastní pracoviště, Matiční 20, 702 00 Ostrava 2. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel Krajský úřad MSK, odbor školství, mládeže a sportu, 28. října 117, 702 18 Ostrava	2005-03-10	n6 1120/05-11091
Školská rada	-	-

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.